

Afdeling	: OCSW - Zorg & Participatie	B&W-voorstel: DJ-2714391
Naam opsteller voorstel	: Chantal Timmermans ch.timmermans@weert.nl, 0495575293	Zaaknummer: 2714384
Portefeuillehouder	: M.B. (Michèle) Ferrière	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

(Door-)ontwikkeling aanpak Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) Noord- en Midden-Limburg 2025.

Voorstel

1. De afrekening Geweld in Afhankelijkheidsrelaties Noord- en Midden- Limburg 2023 (bijlage 1) met een positief resultaat van € 313.858 vast te stellen.
2. Aan Stichting Veilig Thuis Noord- en Midden-Limburg een regionale subsidie van € 6.486.948 te verlenen voor het jaar 2025.
3. De begroting Geweld in Afhankelijkheidsrelaties Noord- en Midden- Limburg 2025 en de gemeentelijke bijdragen 2025 vast te stellen (aandeel Weert € 316.934,03 bijlage 5 en 6).

Inleiding

In de Wmo 2015 en de Jeugdwet is bepaald dat gemeenten zorg moeten dragen voor een aanpak om huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden. Gemeenten moeten o.a. een advies- en meldpunt hebben voor huiselijk geweld en kindermishandeling in de vorm van de inrichting van een Veilig Thuis organisatie. Daarnaast moeten gemeenten opvang bieden als er risico's voor onveiligheid als gevolg van huiselijk geweld ontstaan. Zo kan er adequate hulp en ondersteuning in gang gezet worden in gezinnen waarbij (een vermoeden van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling speelt. Daarnaast stelt het verdrag van Istanbul eisen aan de aanpak van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld.

De gemeente Venlo is beheergemeente Vrouwenopvang/ Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en heeft daarmee een regierol in de samenwerking tussen gemeenten, Veilig Thuis, de hulpverlenende instanties, de politie, de gecertificeerde instellingen en de raad voor de kinderbescherming. De gemeente Venlo ontvangt financiële middelen van het Rijk via de Doeluitkering Vrouwenopvang voor de regio Noord- en Midden-Limburg (NML). De doeluitkering is nooit kostendekkend geweest. Jaarlijks wordt er een gezamenlijke begroting opgesteld voor het daaropvolgend jaar. Alle 14 Noord- en Midden- Limburgse gemeenten dragen bij om de begroting sluitend te maken. In het jaar daaropvolgend volgt een afrekening op basis van de daadwerkelijk gemaakte kosten. Om dit te formaliseren is in 2024 een samenwerkingsovereenkomst door alle 14 gemeenten ondertekend.

Begin 2025 wordt aan alle colleges en gemeenteraden van NML een nieuw visiedocument 'Samen voor Veilig' voorgelegd ter besluitvorming over de wijze waarop we in onze regio werken aan het duurzaam stoppen van onveiligheid voor kinderen, gezinnen en huishoudens.

In te vullen door het B&W secretariaat:

☒ Akkoord
☐ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
☐ Anders, nl.:
Beslissing d.d.: 17-12-2024

☐ Niet akkoord
☐ Gewijzigde versie

Nummer:

2

De secretaris,

Voor de uitvoering van de visie richten we een regionaal programma 'Samen voor Veilig' in. Dit programma borduurt voort op de lijnen van het huidige regionale meerjarenplan 'Geweld in Afhankelijkheidsrelaties Noord- en Midden-Limburg' en combineert dat met de inzichten en leidende principes van het landelijke Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Het Toekomstscenario schetst op hoofdlijnen een nieuwe opzet voor de beschermingsketen, los van de bestaande organisatiegrenzen en met een andere manier van samenwerken tussen gezinnen/ huishoudens, professionals en organisaties. De basis hieronder bestaat uit vier principes: (1) gezinsgericht, (2) rechtsbeschermend en transparant, (3) eenvoudig en (4) lerend. Daarbij wordt uitgegaan van een centrale rol voor het lokale team. Dat team vormt de constante factor in de hulpverlening aan kind, gezin en huishouden waar geweld speelt en is dat ook in de borging van herstel. De hulpverlener uit het lokale team kan dat niet altijd alleen en trekt waar nodig samen op met professional(s) met specifieke expertise die vanuit zo genoemde regionale veiligheidsteams (RVT) gaan werken.

Daarnaast hebben de wetenschappelijke inzichten die de cohortstudies door het Verwey Jonkerinstituut hebben opgeleverd, specifiek duidelijk gemaakt dat er voorzichtige resultaten worden geboekt, maar dat er om het geweld duurzaam te stoppen meer nodig is. Vooral onze regio wijkt in die zin negatief af ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Bovenstaande ontwikkelingen zetten ons aan tot het aanscherpen van de uitgangspunten en de prioriteiten voor de komende jaren. Dit vanuit de overtuiging dat de basis op orde moet zijn om te zorgen dat we effectief zijn in het stoppen van geweld en om te zorgen dat we de landelijke ontwikkelingen vormgeven op een manier die past bij deze regio.

Doel(en)

Doel van de aanpak is huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade bij betrokkenen en de omgeving te beperken en de vicieuze cirkel van geweld (de overdracht van generatie op generatie) te doorbreken. Daarmee draagt deze aanpak bij aan de strategische waarde 'Iedereen doet mee' en de doelstellingen:

- Meer inwoners voelen zich mentaal en fysiek gezond en sterk;
- Effectievere en efficiëntere ondersteuning en
- Inwoners zijn weerbaarder.

De aanpak draagt bij aan het doel 'Jongeren groeien gezond en veilig op' uit het regionaal Beleidsplan Sociaal Domein.

Resultaten

Gezinnen die te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling zo effectief en zo passend mogelijk ondersteunen om de patronen van geweld te doorbreken.

Activiteiten

Samenwerking tussen de gemeenten in NML in het tegengaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties. De ambities zijn vastgelegd in de Regiovisie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. De 14 gemeenten dragen bij aan de subsidie aan de Stichting Veilig Thuis. Deze stichting geeft onder andere uitvoering aan het wettelijk verplichte advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Argumenten

1.1. Vaststellen van de afrekening begroting Geweld in Afhankelijkheidsrelaties 2023 met een positief resultaat van € 313.858 (bijlage 1).

Door alle colleges in NML is besloten dat met ingang van 2022 een integrale begroting Geweld in Afhankelijkheidsrelaties wordt opgemaakt. Dit is een begroting waarin is opgenomen:

- a. aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling;
- b. de subsidie Veilig Thuis NML;

- c. de uitvoering van het meerjarenplan Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming (vanaf 2025 onder de naam 'Samen voor Veilig';
- d. de subsidie Centrum Seksueel Geweld
- e. de Vrouwenopvang
- f. de kosten voor de coördinator Mensenhandel.

Door deze integrale begroting voorkomen we dat in relatie tot de aanpak van Geweld in Afhankelijkheidsrelaties telkens via diverse separate voorstellen aan alle regiogemeenten de inzet van zowel de middelen uit de doeluitkering Vrouwenopvang, als de bijdragen vanuit de regiogemeenten moeten voorleggen.

Wij leggen nu de afrekening over 2023 voor, waarin een positief resultaat van € 313.858 is ontstaan (bijlage 1). Dit heeft net als in 2022 te maken met het niet bestede bedrag voor het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De oorzaak hiervan ligt in het uitgebreide traject met gemeenten en ketenpartners om te komen tot een nieuwe visie en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma 'Samen voor Veilig'.

- 2.1. Veilig Thuis NML heeft een subsidieaanvraag voor 2025 ingediend ter hoogte van € 6.601.956.

De wettelijke verplichting om een advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling in te richten geven we onze regio vorm door Stichting Veilig Thuis NML. Veilig Thuis NML geeft uitvoering aan de wettelijke taken. Dit betreffen:

- a. Advies en ondersteuning geven aan professionals en omstanders;
- b. Veiligheidsbeoordeling;
- c. Veiligheidsvoorwaarden en vervolg;
- d. Onderzoek;
- e. Monitoring.

Daarnaast voert Veilig Thuis NML binnen de subsidie de volgende aanvullende taken uit voor de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg:

- a. Uitreiken van Aware (elektronisch alarmsysteem bij stalking);
- b. Beoordeling tijdelijk huisverbod;
- c. Voorlichting en training geven aan ketenpartners.

Het is voor de 14 Noord- en Midden- Limburgse gemeenten én Veilig Thuis NML overzichtelijker en efficiënter als de subsidieaanvraag, de toekenning en de verantwoording via één kanaal verlopen. Omdat de financiering van Veilig Thuis NML deels uit de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang komt die de gemeente Venlo ontvangt, is de gemeente Venlo de subsidieverstrekker mede namens de overige gemeenten. Veilig Thuis NML heeft een subsidieaanvraag voor 2025 ingediend ter hoogte van € 6.601.956. De subsidieaanvraag is tijdig en volledig ingediend (bijlage 2).

- 2.2. *Op basis van de halfjaarcijfers met prognose 2024 houdt Veilig Thuis NML in 2024 geld over.*

Veilig Thuis NML heeft de halfjaarcijfers met een prognose 2024 ingediend (bijlage 3). Zoals het er op dit moment uit ziet, houdt Veilig Thuis NML dit jaar geld over (zie bijlage 3, prognose € 567.378). Dit komt voornamelijk als gevolg van:

- Niet in kunnen vullen van vacatureruimte (krappe arbeidsmarktsituatie) vooral in het eerste half jaar. Veilig Thuis NML zit inmiddels wel op formatiesterkte. Hoge wachtlijsten zijn er niet geweest, wel zijn medewerkers fors belast geweest. De werkdruk is nu meer normaal. Inhuur is ook gedaald;
- Opbrengsten die op voorhand niet in de begroting meegenomen zijn. Dit betreft intensief casemanagement tijdelijk huisverbod dat ingekocht is door de 7 Noord-Limburgse gemeenten;

- Begrote deelname aan een groot landelijk ICT project (Clavis) is voorzien voor 2024. Hier is € 100.000 voor begroot. Dit wordt uitgesteld tot 2025. De middelen (€ 100.000) worden gereserveerd binnen Veilig Thuis NML en worden volgend jaar besteed.

Van het verwachte restant 2024 voegt VT een deel toe aan het eigen vermogen, tot een maximumniveau van € 200.000. Dit niveau hebben we afgesproken in de Samenwerkingsovereenkomst NML en vormt de buffer voor tegenvallers. En € 100.000 blijft behouden voor het ICT project dat in 2025 wordt uitgevoerd. Een hierna resterend bedrag 2024 komt terug naar de gemeenten mits er zich geen onvoorziene omstandigheden eind 2024 voordoen.

2.3. *Een subsidie verlenen van € 6.486.948 ten behoeve van de (wettelijke) taken Stichting Veilig Thuis Noord- en Midden-Limburg;*

De subsidieaanvraag (verwezen wordt naar bijlage 2) stijgt in 2025 met € 345.085 naar € 6.657.041 (+5%). Grotendeels is dit te verklaren door de stijging CAO, 3%. De formatie groeit licht, 2,4% (toename adviezen / meldingen). De overige kosten dalen overall gezien licht. Een risico / post onvoorzien wordt niet opgenomen omdat, naar we nu verwachten, het eigen vermogen van Veilig Thuis NML naar het maximum niveau van € 200.000 kan groeien. Er is dan voldoende buffer beschikbaar om eventuele onvoorziene kosten te dekken. Daar Veilig Thuis NML in 2024 niet op volledige formatiesterkte heeft kunnen opereren, is het beoordelen van de noodzaak om de formatie in 2025 uit te breiden met 2,4% onduidelijk. Desgevraagd is het voor Veilig Thuis NML ook lastig om e.e.a. te onderbouwen. Zij verwachten met het nieuwe ICT systeem hier meer transparantie in te kunnen geven.

Het bestuurlijk overleg, bestaande uit de wethouders Geweld in Afhankelijkheid van de 14 gemeenten uit NML, heeft op 30 oktober 2024 het advies gegeven om voor 2025 niet mee te gaan in de groei van de formatie en te beschikken op het formatieniveau van 2024. Wel wordt in de beschikking de CAO verhoging van 3% meegenomen. Dit betekent een subsidie ter hoogte van € 6.486.948. Door middel van periodieke accountoverleggen met Veilig Thuis NML wordt gemonitord hoe het aantal adviezen, meldingen en diensten zich verhouden tot de personele capaciteit.

3.1. *Vaststellen van de begroting Geweld in Afhankelijkheidsrelaties NML en de gemeentelijke bijdragen 2025 (bijlagen 5 en 6).*

De middelen van de Doeluitkering Vrouwenopvang, die gemeente Venlo als beheergemeente ontvangt, worden volledig in de begroting opgenomen (bijlage 5). Deze middelen zijn zoals gezegd niet toereikend om de totale kosten te dekken. Conform afspraak, zoals vorig jaar in de samenwerkingsovereenkomst Geweld in Afhankelijkheid NML vastgelegd, dragen de gemeenten bij in de kosten op basis van het inwoneraantal (bijlage 6).

Binnen de genoemde thema's binnen de begroting Geweld in Afhankelijkheidsrelaties Noord- en Midden-Limburg gelden diverse afspraken. In het subsidie Veilig Thuis NML wordt een onderverdeling gemaakt op basis van verhouding jeugd versus volwassenen casuïstiek:

a. *Jeugd*

Het percentage jeugd (totaal € 2.207.652,11) wordt doorgerekend middels een bijdrage per gemeente op basis van de dan geldende afgesproken regionale verdeelsleutel jeugd. Voor gemeente Weert betekent dit een bijdrage van € 225.842,21.

b. *Volwassenen*

Het percentage volwassenen wordt betaald uit de doeluitkering Vrouwenopvang (bijlage 6). Voor andere onderdelen, zoals Centrum voor Seksueel Geweld (afspraken op provinciaal niveau) en Coördinatie Mensenhandel wordt bijgedragen op basis van het inwoneraantal. Het aandeel volwassenen bedraagt voor 2025 € 1.246.698.

In het bestuurlijk overleg Geweld in Afhankelijkheidsrelaties is geadviseerd om het positief resultaat begroting Geweld in Afhankelijkheidsrelaties NML van 2023 ad € 313.858 (zie voorstel 1), dat conform afspraak zou terugvloeien naar de 14 gemeenten, in te zetten om de bijdrage voor 2025 eenmalig omlaag te brengen.

Voor gemeente Weert betekent dit dan een bijdrage van € 91.091,82 (bijlage 6). Zonder het eenmalige voordeel van het positieve resultaat 2023 zou deze bijdrage € 121.740 zijn.

In totaal bedraagt voor Weert de bijdrage voor 2025 € 316.934,03.

De structurele begrote kosten zijn in 2025 (evenals in 2024) met eenmalige middelen omlaag gebracht. Dit is echter geen structurele oplossing. Daarnaast zijn voor 2025 nog middelen Toekomstscenario toegekend aan onze regio ad € 476.000. Voor 2026 nog maar € 15.000. Er is, o.a. door nog geen besluit van nieuwe kabinet, nog geen duidelijkheid over toekomstige financiering. In het bestuurlijk overleg Geweld in Afhankelijkheidsrelaties van 30 oktober 2024 is de overweging meegegeven het te verwachten positief saldo in de afrekening 2024 Veilig Thuis NML als dekking in te zetten voor de ambities 2025 e.v. Met het vaststellen van de visie en het uitvoeringsprogramma 'Samen voor Veilig' begin 2025 wordt een begroting voorgelegd en worden de te maken keuzes voor de komende jaren in beeld gebracht.

Kanttekeningen en risico's

3.1. De regionale ambities vragen een hogere bijdrage van de regiogemeenten.

De ambitie om een stevige regionale aanpak tegen geweld in afhankelijkheidsrelaties neer te zetten brengt een forse verhoging van de gemeentelijke bijdragen met zich mee. De bijdrage van de gemeente Weert stijgt van € 272.193 in 2024 naar € 316.934 in 2025. Deze verhoging wordt deels veroorzaakt door indexering en CAO-stijgingen en deels door de ambities die we als regio met elkaar hebben uitgesproken. Desalniettemin is het belangrijk om te erkennen dat niet inzetten op deze ambities zowel maatschappelijk als financieel grote gevolgen heeft; geweld in afhankelijkheid heeft een enorme maatschappelijke impact en hangt bijvoorbeeld samen met de hoge kosten binnen de jeugdzorg. Een stevige aanpak waarin het lukt om geweldspatronen te doorbreken is nodig en zal uiteindelijk grotere problemen voorkomen.

3.2. De inzet van het overschot 2023 is geen structurele oplossing.

Hoewel we ook vorig jaar de mogelijkheid hebben benut om het overschot in mindering te brengen op de gemeentelijke bijdragen, is de verwachting dat dit geen structurele oplossing is. De regionale aanpak neemt steeds concretere vormen aan en de kans dat er jaarlijks middelen overblijven wordt steeds kleiner. Daarnaast is er onzekerheid over de middelen die het Rijk voor het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming ter beschikking stelt vanaf 2026; de huidige informatie stelt dat de rijksbijdrage van € 476.000 zakt naar € 15.000 voor de regio NML. In het bestuurlijk overleg van 30 oktober 2024 is de overweging meegegeven het te verwachten positief saldo in de afrekening 2024 van Veilig Thuis als dekking in te zetten voor de ambities van 2025 en verder. Met het vaststellen van de visie en het uitvoeringsprogramma 'Samen voor Veilig' begin 2025 wordt een meerjarige begroting voorgelegd.

Financiële, personele en juridische gevolgen

De bijdrage aan de gemeente Venlo bestaat uit:

1. Het gedeelte subsidie Veilig Thuis dat betrekking heeft op jeugdigen;
2. De bijdrage in het tekort regionale begroting GIA o.b.v. financiële solidariteit (het gedeelte subsidie Veilig Thuis dat betrekking heeft op volwassenen maakt onderdeel uit van de regionale begroting GIA).

Ad 1

In de begroting is een aandeel geraamd van € 235.000 (56201/44200/3292). Op basis van de voorgestelde subsidieverlening 2025 is dit aandeel € 225.843.

Ad 2

In de begroting is een aandeel in het tekort geraamd van € 110.400 (56817/44320). Op basis van de regionale begroting 2025 is het aandeel € 91.092. De bijdrage voor 2025 is eenmalig lager omdat het overschot 2023 is ingezet. Structureel (2026 e.v.) is het aandeel op basis van de huidige cijfers € 121.740.

Samenvatting financiële gevolgen:

- 2025: per saldo een voordeel van € 28.465 (ad 1 € 9.157 + ad 2 € 19.308).
- 2026 en verder: per saldo een nadeel van € 2.183 (ad 1 € 9.157 + ad 2 € 11.340 negatief).

De ramingen worden aangepast in de tussenrapportage 2025.

Overleg gevoerd met

Intern:

- Nicole de Houwer - van Wijk, jurist
- Patricia Vos, businesscontroller F&C
- Merel Ghijsen, beleidsadviseur sociaal domein

Extern:

- Regionale beleidsgroep Geweld in Afhankelijkheidsrelaties
- Bestuurlijk overleg Geweld in Afhankelijkheidsrelaties

Participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Bij positieve besluitvorming zal gemeente Venlo namens de veertien gemeenten in Noord- en Midden-Limburg de subsidieverleningsbrief aan Veilig Thuis verzenden.

Planning

Niet van toepassing.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlage(n)

1. Afrekening regionale begroting GIA 2023
2. Subsidieaanvraag Veilig Thuis Noord- en Midden-Limburg 2025
3. Prognose Veilig Thuis 2024
4. Verleningsbrief Veilig Thuis Noord- en Midden-Limburg 2025
5. Begroting Geweld in Afhankelijkheidsrelaties 2025
6. Gemeentelijke bijdragen 2025